

พระพุทธเจ้า ตรัสภาษาอะไร?

นักวิชาการตะวันตกสรุป
นักวิชาการเถรวาทอธิบาย

กาลามสูตร

1.มา อนุสสวเนน

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ ด้วยการฟังตามกันมา

2.มา ปรมปราย

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ ด้วยการถือสืบกันมา

3.มา อิติกิริย

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ ด้วยการเล่าลือ

4.มา ปิฎกสมปทาเนน

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ ด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์

5.มา ตกทุกเหตุ

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ เพราะตรรกะ (การคิดเอาเอง)

6.มา นยเหตุ

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ เพราะการอนุมาน (คาดคะเน)

7.มา อาการปริวิตกเกน

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ ด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล

8.มา ทิฏฐินิขุมานกฺขนติยา

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ เพราะเข้ากันได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว

9.มา ภพพฐุปตา

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ เพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้

10.มา สมโณ โน ครุติ

อย่าเพ่งปลงใจเชื่อ เพราะนับถือที่ท่านสมณนี้เป็นครูของเรา

เมื่อใด สอบสวนจนรู้ได้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านั้น เป็นอกุศลหรือมีโทษ
เมื่อนั้น พึงละเสีย และเมื่อใด สอบสวนจนรู้ได้ด้วยตนเองว่า
ธรรมเหล่านั้น เป็นกุศลหรือไม่มีโทษ เมื่อนั้น พึงถือปฏิบัติฯ

เมื่อมองจากสายตาพระพุทธศาสนาเถรวาท ย่อมบังเกิดความ
แปลกใจขึ้นมาทันทีที่ได้ยินคำถามนี้ จนถึงกับอุทานขึ้นมาทันทีว่า มี
คำถามแบบนี้ด้วยหรือ? ถ้ามคำถามเช่นนี้ได้อย่างไร? คนถามกำลัง
ดูหมิ่น หรือลั้ลล้าขุดความคิดและความเชื่อของพระพุทธศาสนา
เถรวาทที่ได้รับการยอมรับนับถือมาช้านานหรือไม่? ตัวแปรที่ทำให้
กลุ่มคนนับถือพระพุทธศาสนาสายเถรวาทมีคำถามในลักษณะ
นี้ เกิดมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน กลุ่มนี้มีความเชื่ออย่างแรงกล้าว่า

- (1) ภาษาบาลีเป็นภาษาที่พระพุทธเจ้าตรัส
- (2) ภาษาบาลีเป็นภาษาของพระพุทธเจ้า และเหล่าสาวก
- (3) ภาษาบาลีเป็นภาษาดั้งเดิมและบริสุทธิ์
- (4) ภาษาบาลีเป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์
- (5) ภาษาบาลีคือภาษาที่ทรงคุณค่าสำหรับการนำพุทธพจน์
มาเขียนเป็นคัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถา

จากตัวแปรดังกล่าว ผู้หนึ่งผู้ใดจะมาตีความเป็นอื่นไปไม่ได้ นอกจากการการผูกภาษาบาลีไว้กับพระพุทธเจ้า และความเชื่อดังกล่าวได้รับการปลูกฝังในกลุ่มคนที่นับถือพระพุทธศาสนาเถรวาทอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้ไม่มีคำถาม และไม่มีการศึกษาวิจัยใดๆ ทั้งสิ้นต่อประเด็นที่ว่า

“พระพุทธเจ้าตรัสภาษาอะไร?”

ตราบจนวันหนึ่ง คนกลุ่มหนึ่งเริ่มมีการตั้งคำถามขึ้นมา และไม่ได้หยุดที่ความสงสัยแล้วก็ถาม หากแต่ยังนำไปสู่การศึกษาวิจัยโดยใช้เครื่องมือทางวิธีวิทยา (Research Methodology) ศึกษาค้นคว้าโดยใช้ศาสตร์ผสมผสาน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาทางอารยธรรม ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี การเมือง เศรษฐกิจ และหลักฐานทางโบราณคดีอื่นประกอบ

ในที่สุด กลุ่มนักวิชาการตะวันตกรวมถึงตะวันออกบางส่วน
ที่นับถือพระพุทธศาสนาเถรวาทจึงได้คำตอบที่ทำให้กลุ่มคนที่นับถือ
พระพุทธศาสนาเถรวาทดั้งเดิมต้องแปลกใจ

คำตอบที่พบจากการศึกษาวิจัยคือ

“พระพุทธเจ้าและเหล่าสาวกไม่ได้ตรัสภาษาบาลี”

และได้ตอบย้ำยิ่งกว่านั้นอีกว่า

“พระองค์ไม่เคยใช้ภาษาบาลีด้วยซ้ำ”

นอกจากนี้ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า

**“ภาษาบาลีไม่ใช่ภาษาของพระพุทธเจ้า
หากแต่เป็นภาษาที่ถูกออกแบบประดิษฐ์
และสร้างขึ้นมาเพื่อใช้จารึกคัมภีร์พระไตรปิฎก”**

สอดคล้องกับความหมายตามรูปวิเคราะห์ว่า

“พุทธวจนัง ปาเลตติติ ปาลี

แปลว่า ภาษาใดย่อมรักษาพุทธพจน์
เหตุ นั้น ภาษา นั้น เรียกว่า ภาษาบาลี”

ยิ่งกว่านั้น นักวิชาการตะวันตกได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า

“ภาษาบาลีนั้นไม่ถือว่าเป็นภาษาพูด

แต่ถูกออกแบบเป็นพิเศษขึ้นมา

เพื่อใช้เป็นเครื่องมือรองรับพุทธพจน์

อุปมาเช่นกับการออกแบบภาษาชนะ

เพื่อใช้รองรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง”

Prof. Dr. Jan Nattier ซึ่งจบปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในสาขาเอเชียศึกษา และภาษาทางตะวันออก (Inner Asian and Altaic Studies) ได้นำเสนองานที่เธอค้นพบในหัวข้อ *“The Proto-History of Buddhist Translation: From Gandhari and Pali to Han-Dynasty Chinese, Lecture by Jan Nattier”* บนเวทีสัมมนานานาชาติภายใต้หัวข้อ *“การแปลภาษา และการถ่ายทอดทางภาษา : Translation & Transmission Conference”* ในวันที่ 2 มิถุนายน 2560 ณ เมืองโคโรราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในความเป็นจริงแล้ว เธอมีใช้คนแรกที่ได้ศึกษาและนำเสนอ
ข้อสรุปในลักษณะเช่นนี้ แม้กระทั่ง Rhys Davids ผู้ประพันธ์หนังสือ
เรื่อง *“Buddhist Indian”* ในปี 1902 ก็ไม่ยืนยันว่าพระพุทธเจ้า
ตรัสภาษาบาลี บอกแต่เพียงว่าตรัสภาษาท้องถิ่น รวมถึง Steven
Collins เจ้าของงานเรื่อง *“On the Idea of the Pali Cannon”*
ในปี 1990 ได้ยั่วว่า *“คำว่าบาลีไม่ใช่ชื่อดั้งเดิมของภาษา แต่
เป็นอักษรที่สร้างขึ้นมา”* และ Chipamong Chowdhury จาก
มหาวิทยาลัยนาโรปะ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เขียนบทความเรื่อง
“Did the Buddha Speak Pali?” ในปี 2009 ก็ได้พยายามที่
จะสรุปว่า *“พระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสภาษาบาลี”*

จากข้อสรุปดังกล่าว จึงทำให้ผู้เขียนได้ตัดสินใจนำประเด็นดังกล่าวมาพูดคุยในรายการ “IBSC Talk” ช่อง IBSC CHANNEL ที่ดำเนินการโดยวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ มหาจุฬาฯ โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มาพูดคุยในรายการ ประกอบด้วย ศ.(พิเศษ)ดร. บรรจบ บรรณรุจิ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันพระไตรปิฎกศึกษา มหาจุฬาฯ รศ.ดร.เวทย์ บรรณกรกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส มหาจุฬาฯ และ Assist.Prof.Dr.Piyaratana Walmoruwe พระสงฆ์ชาวศรีลังกา อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาฯ ซึ่งสามารถพูดภาษาบาลีได้อย่างคล่องแคล่วมาร่วมรายการ ในระหว่างวันที่ 4-8 พฤษภาคม 2563 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก

จะเห็นว่า หลังจากที่ได้นิมนต์และเชิญผู้ร่วมรายการมาพูดคุย ซักถาม และแลกเปลี่ยนนั้น ได้มีนักวิชาการจำนวนมาก เช่น พระคันธสาราภิงส์ ได้เขียนบทความเรื่อง **“ภาษาบาลีเป็นภาษาของพระพุทธเจ้าหรือไม่?”** นายจำรูญ ธรรมดา และนาวาเอกทองย้อย แสงสินชัย ได้นำเสนอประเด็นนี้ผ่าน Facebook เพื่อมิให้ประเด็นเหล่านี้หล่นหายไปจากหน้าประวัติศาสตร์การศึกษาพระพุทธศาสนา ในประเด็นที่เกี่ยวกับการตั้งคำถามที่ว่า “พระพุทธเจ้าตรัสภาษาบาลีหรือไม่? ผู้เขียนจึงถือโอกาสนี้ สรุปประเด็นสำคัญเพื่อให้อนุชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อยอด เพื่อค้นหาความจริงในเชิงปริยัติต่อไป โดยจะสรุปสาระสำคัญจากการพูดคุยแลกเปลี่ยน รวมถึงข้อเขียนต่างๆ เป็นประเด็นดังต่อไปนี้

(1)

พระพุทธเจ้า และเหล่าสาวกไม่ได้ตรัสภาษาบาลี

รวมถึงไม่เคยได้ใช้ภาษาบาลี พระองค์อาจจะทรงเลือกตรัสภาษาใดภาษาหนึ่งแก่กลุ่มคนต่างๆ ที่ใช้หลากหลายภาษา ทั้งภาษามาคธี ภาษาปรากฤต แม้การสังคายนาครั้งที่ 1-3 ก็ใช้ภาษามาคธีเป็นการทรงจำด้วยปาก หรือมุขปาฐะ แม้สมัยพระเจ้าอโศกจารึกถ้อยคำลงในเสาโอศก ก็เลือกภาษาเขียนเป็นพราหฺมิ แต่ภาษาพูดก็ยังเป็นมาคธี ตราบจน พ.ศ.600 พระมหากัจจายนะและคณะจึงได้จารึกพุทธพจน์เป็นภาษาบาลี จากแนวทางนี้ บาลีจึงมิใช่ภาษาหากแต่เป็นอักษรสำหรับใช้รักษาพุทธพจน์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง บาลิมิใช่ภาษาของพระพุทธเจ้าและเหล่าสาวก หากแต่เป็นภาษาของพระไตรปิฎกและอรรถกถา

(2)

ภาษาบาลีคือภาษามคร ภาษามครคือภาษาบาลี

กลุ่มที่ยืนยันแนวคิดนี้ ประกอบด้วยพระคันธสาราภิงค์ และนายจำรูญ ธรรมดา ที่ย้าว่า “ภาษามครคือภาษาบาลี” เป็นภาษาดั้งเดิมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ต่อมาหลังสมัยพุทธกาล ภาษามาครีเป็นที่นิยมใช้แพร่หลายมากกว่าเดิม เพราะแคว้นมคธและแคว้นโกศลไม่ได้มีอิทธิพลในอินเดียอีกต่อไป ทำให้ภาษามคร หรือบาลีค่อยๆ สูญไป อย่างไรก็ดี พระคันธสารา ภิงค์จึงย้าว่า “*ภาษามครไม่ใช่ภาษามาครี แต่เป็นภาษามครคือภาษาบาลี*” แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ ในหนังสือประวัติคัมภีร์อภิธานกลับอธิบายว่า “มาครีคือบาลี”

อย่างไรก็ดี ท่านปิยรัตนะย้าในประเด็นที่แตกต่างว่า ภาษาปรากฏจะมีภาษาย่อยๆ ภายใต้ภาษาปรากฏจำนวนมาก ส่วนภาษามาคธีก็เช่นกัน จะมีภาษาย่อยๆ ที่แตกหน่อจากภาษามาคธี ฉะนั้น ท่านจึงสรุปว่า ภาษาบาลีเป็นกลุ่มภาษาที่อยู่ภายใต้ภาษา “มาคธี” ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “มาคธีบาลี หรือ บาลีมาคธี” กล่าวโดยสรุปในกลุ่มที่ ๒ นี้ จะมีการตีความออกเป็น ๓ ชุดคือ

- (ก) กลุ่มที่บอกว่าบาลีคือมคร มคร คือบาลี
 ในขณะเดียวกัน ภาษามครไม่ใช่ภาษามาคธี
- (ข) กลุ่มที่ย้ำว่า มาคธีคือบาลี และบาลีคือมาคธี
- (ค) กลุ่มที่นำเสนอว่ามาคธีบาลี หรือบาลีมาคธี
 เป็นภาษาหนึ่งที่อยู่ภายใต้กลุ่มภาษามาคธี

ถึงกระนั้น กลุ่มนี้ยังไม่ได้ตอบคำถาม
ของนักวิจัยจากตะวันตกที่ค้นพบว่า

“เพราะเหตุใด?

เมื่อนำภาษาบาลีไปเทียบเคียงกับภาษาทางตะวันตก
ซึ่งเป็นพื้นที่ที่พระพุทธเจ้าประสูติ
กับภาษาในพื้นที่ทางตะวันออกที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้
แล้วเผยแผ่พระพุทธศาสนา กลับพบคำตอบว่า
ภาษาบาลีมีความใกล้เคียงกับภาษาทางตะวันตก
มากกว่ามากกว่าทางตะวันออก”

(3)

การวิวัฒนาการทางภาษา
ภาษาบาลีเป็นพัฒนาการของภาษามาคธี

กล่าวคือ จะบอกว่าภาษาบาลีไม่ใช่ภาษามาคธีก็ไม่ถูกต้องทั้งหมด หรือจะบอกว่าภาษามาคธีไม่ใช่บาลีก็ไม่ถูกต้องทั้งหมด ในมาคธีมีส่วนผสมของบาลี ในบาลีมีส่วนผสมของมาคธี แต่ที่กล่าวว่าเป็นพัฒนาการจากภาษามคร หมายถึงเป็นพัฒนาการจากภาษาพูดกลายมาเป็นภาษาเขียนที่มีระเบียบ มีแบบแผน ทั้งอรรถและพยัญชนะอย่างประสานสอดคล้อง ภาษาบาลีจึงมีความศักดิ์ในแง่ที่ได้รับการออกแบบมาเป็นพิเศษที่ป้องกันการกลืนกลายและเจือปนกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนาอื่นๆ ในชมพูทวีป เพื่อรักษารธรรมดั้งเดิม และบริสุทธิ์ของพุทธองค์ไว้ตราบจนถึงปัจจุบันนี้

ฉะนั้น ถ้ามุ่งแสวงหาธรรมะบริสุทธิ์และดั้งเดิม ให้ค้นหาได้จากคัมภีร์บาลีที่จารึกพระไตรปิฎกและอรรถกถา อย่างไรก็ดีตาม กลุ่มนี้ จำเป็นต้องตอบคำถามเพิ่มเติมเช่นกันว่า เพราะเหตุใด? ภาษาบาลีจึงสอดคล้องกับลักษณะทางภาษาในทางตะวันตกซึ่งเป็นพื้นที่ที่พระพุทธเจ้าประสูติ แต่กลับไม่ค่อยสอดคล้องกับภาษามาคธีในทางตะวันออกที่พระพุทธเจ้าเผยแผ่ในพื้นที่แคว้นมคธ

(4)

อย่าไปสนใจว่า พระพุทธเจ้าตรัสภาษาอะไร
แต่ให้สนใจว่านั่นเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจริงหรือไม่?

กล่าวคือให้สนใจหลักธรรมที่เป็นแก่นของพระพุทธเจ้า แทนที่จะไปเสียเวลาถกเถียงกันว่า พระพุทธเจ้าตรัสภาษาอะไร? กลุ่มนี้ จะประกอบด้วยนักคิด และนักปฏิบัติ อย่างไรก็ตามก็นาวาเอกทองย้อย แสงสินชัย ได้ตั้งข้อสังเกตเชิงเตือนสติกล่าวว่า

“เมื่อใดก็ตามที่พากันสรุปว่า
บาลีไม่ใช่ภาษาที่พระพุทธเจ้าตรัส
ดังนั้นคำสอนที่บันทึกไว้เป็นภาษาบาลี
จึงไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า
...เพราะนั่นเท่ากับล้มพระไตรปิฎกบาลี
และเท่ากับล้มพระพุทธศาสนาเถรวาท”

ในขณะที่นักปฏิบัติจะย่ำเตือนในประเด็นนี้ว่า ภาษาที่แท้จริงของพระพุทธเจ้านั้น ไม่ได้อยู่ที่ตัวหนังสือที่ปรากฏในพระไตรปิฎก หากแต่อยู่ในรูปและนาม สอดรับกับที่พุทธองค์ตรัสว่า ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ธรรมะเกิดจากการปฏิบัติในการดูรูปและนาม เห็นธรรมะในรูปและนามก็เห็นพระพุทธเจ้า การไปถกเถียงว่าพระพุทธเจ้าตรัสภาษาอะไร จึงเป็นการหลงประเด็นและทำให้สูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

จากบทสรุปเท่าที่และมุมมองทั้ง 4 ประเด็นนั้น บางกลุ่มได้
เพียรพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าในเชิงปริยัติ โดยมีเหตุผลรองรับว่า
เมื่อศึกษาปริยัติเกี่ยวภาษาบาลี จึงเป็นความชอบธรรมที่จะเรียน
และเข้าใจบริบทต่างเกี่ยวกับภาษาบาลี ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์
ทางการเมือง ประเพณี วัฒนธรรม สังคม ความเชื่อ รวมถึงภาษา
ต่างๆ ที่เข้ามาแวดล้อมภาษาบาลี ภาษาบาลีมิได้ดำรงตนอยู่โดดเดี่ยว
แยกเช่นเดียวกับภาษาไทยที่พัฒนามาจากภาษาต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อน
ในขณะที่บางกลุ่มกลับมิได้สนใจแง่มุมทางประวัติศาสตร์ หรือบริบท
อื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาอะไร เป็นมาอย่างไร หากแต่สนใจแก่นสาร
ของเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในคำเหล่านั้น ซึ่งทำให้เกิดการถามกลับเช่น
กันว่า ไม่มีภาษารองรับเสียแล้ว จะมีเนื้อหาให้เรามาศึกษาวิเคราะห์
อย่างไร เพราะตัวภาษาจะบอกเล่าเรื่องราว ลมหายใจ และชุดความ
คิดหลักที่ซ่อนตัวอยู่ในภาษาเหล่านั้น หากอาศัยเพียงมุขปาฐะ ภาษา
ก็อาจจะคลาดเคลื่อนในที่สุด จึงเป็นผลให้บูรพาจารย์ต้องประดิษฐ์
ภาษาเขียนมาทำหน้าที่บันทึกพระไตรปิฎก

จากคำถามที่ว่า “**พระพุทธเจ้าตรัสภาษาอะไร?**” เชื่อว่าจะไม่มีวันจบสิ้นเพียงแค่วันนี้ หรือช่วงเวลานี้ เพราะคำถามเหล่านี้ มิใช่เพิ่งจะเกิดขึ้นในช่วงสองสามปีนี้ หากแต่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลา ร้อยปี หรือมากกว่า คำถามเหล่านี้ เสียงอาจจะไม่ค่อยดังมาก นักในกลุ่มที่นับถือพระพุทธศาสนาเถรวาท เพราะได้รับการปลูกฝัง จากครูบาอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนแต่เยาว์วัยว่า “**พระพุทธเจ้าตรัส ภาษาบาลี บาลีเป็นภาษาของพระพุทธเจ้า**”

อย่างไรก็ดี นักคิดตะวันตกที่มีพื้นฐานทางความคิดแบบวิทยาศาสตร์ก็ยังคงศึกษาหาหลักฐานมาวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง เพื่อยืนยันสมมติฐานของตัวเองว่า พระพุทธเจ้ารวมถึงเหล่าสาวกไม่เคยตรัสภาษาบาลี บาลีเป็นภาษาของพระไตรปิฎกไม่ใช่ภาษาของพระพุทธเจ้า และบาลีถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาด้วยภูมิปัญญาของบูรพาจารย์เพื่อบันทึกพุทธพจน์ให้บริสุทธิ์ และบาลีเป็นภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูด การตั้งข้อสังเกตเหล่านี้ เมื่อประเมินจากท่าทีของนักวิชาการบางกลุ่มอาจจะศึกษาด้วยความกระหายใคร่รู้เพื่อตอบใจห้คำถามทางวิชาการบางอย่างที่ตกตะกอนอยู่ในใจ แต่บางกลุ่มอาจจะมิวิตถุประสงค์อื่นแอบแฝงอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าสนใจคือการสายเถรวาทบางคนมักจะตั้งข้อสังเกตต่อกลุ่มนักวิชาการการสายตะวันตกที่มาจากนิกายวัชรยานและมหายาน รวมถึงคนอื่นๆ ที่พยายามตั้งคำถามแล้วสรุปว่า พระพุทธเจ้ามิได้ตรัสภาษาบาลีนั้น เกิดจากวัตถุดิบประสงค์ที่จะลดทอนคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนาเถรวาท เพราะหากพระพุทธเจ้ามิได้ตรัสภาษาบาลี กระบวนการขั้นตอนต่อไปคืออาจจะนำไปสู่บทสรุปที่ว่า บาลีไม่น่าเชื่อถือ อาจจะมีการผิดพลาดบกพร่องตกหล่น รวมถึงการสร้างเสริมเติมแต่งโดยการใส่ถ้อยคำต่างๆ ที่มีใช้พุทธพจน์แล้วอ้างว่าเป็นพุทธพจน์

ดังที่นักคิดหลายท่านมักจะตั้งข้อสังเกตว่า ข้อความในพระไตรปิฎกบางแห่งมีความลึกลับกันบ้าง การใช้คำเหมือนกับมีพระพุทธเจ้าสองพระองค์ตรัสบ้าง เช่น ในพระไตรปิฎกตรัสถึงบัวสามเหล่า แต่ในอรรถกถาพูดถึงบัวสี่เหล่า เชื่อว่า ข้อถกเถียงของนักปริยัติที่เฝ่การศึกษาโดยวิธีวิทยาที่แตกต่างจะยังคงมีอยู่ต่อไป เถกเช่นเดียวกันกับกลุ่มที่ไม่สนใจว่าพระพุทธเจ้าจะตรัสภาษาอะไร ก็ยังคงสนใจแก่นแท้ของคำสอน และปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงความจริงแท้ ฉะนั้นจึงอาจจะไม่เป็นธรรมมากนัก หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะขึ้นี้นวออกไปกล่าวหาและตำหนิคนอื่นว่าไร้สาระ หาไม่แล้ว คงไม่การกล่าวถึงปริยัติกับปฏิบัติ

อย่างไรก็ดี ฝ่ายปริยัติที่ตั้งหน้าตั้งตาคำตอบ ก็ต้องระวัง เช่นเดียวกัน หากไม่แล้วจะกลายเป็นปริยัติคืองูพิษ (อลคัททุมปริยัติ) ที่จะกลับมาเล่นงานผู้ศึกษา ที่มุ่งศึกษาเพื่อหาข้อมูลมาข่มคนอื่น ๆ จนกลายเป็นปริยัติที่สูญเปล่าที่พระพุทธเจ้าตรัสเตือน “ตฺถจฺจโปฐิตะ” หรือพวกโง่เขลาเปล่า แทนที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนา ต่อยอดเพื่อสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ถึงกระนั้น ปริยัติที่ทรงค่าคือปริยัติที่จะทำหน้าที่เป็นสะพานทอดเดินไปสู่การปฏิบัติ การเรียนจึงไม่ได้จบเพียงเพื่อรู้ (Learn about) และมุ่งตอบโจทย์ในเชิงปริยัติ หากแต่เป็นการ เรียนรู้เพื่อมุ่งสู่การปฏิบัติ อันเป็นการกระตุ้นให้ “เอาธรรมไปทำ” ไม่ใช่การถกเถียงเพื่อเอาเทห์ แต่เป็นการถกธรรมเพื่อให้ชัดในองค์ ธรรมแล้วนำไปสู่การรู้แจ้งธรรม ตามหลักปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ที่ สะท้อนการรู้จำ รู้จัก และรู้แจ้งในที่สุด

รสนิพพาน

พระมหาพรหม ธรรมพรหม, รศ.ดร.

พระสงฆ์ยุคใหม่ ผู้ซึ่งเป็นนักคิดและนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา ที่สามารถบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ต่างๆ เผยแผ่สู่สังคมได้อย่างดีเยี่ยม เป็นผู้เชี่ยวชาญการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี เป็นพระสงฆ์ยุคใหม่ที่กล้าเปิดรับความรู้ใหม่ๆ ช่องทางใหม่ๆ ในการเผยแผ่ธรรมะและในอีกบทบาทหนึ่งที่เป็นนักบริหารของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทยที่นำวิชาการความรู้ทางพระพุทธศาสนาเผยแผ่สู่สังคม เป็นนักทำงานที่มุ่งมั่นตั้งใจ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานจัดงานประชุมวิชาการบูชาโลก ในด้านวิชาการท่านก็เป็นอาจารย์ เป็นพระสงฆ์นักวิชาการที่บรรยายธรรม บรรยายการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี ให้แก่สถานศึกษา องค์กร และแก่ผู้บริหารต่างๆ เป็นตัวแทนนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาไปร่วมประชุมวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศอยู่เป็นประจำ

www.facebook.com/HansaPeace

Facebook Fanpage : ธรรมพรหม DhammaHansa

จัดพิมพ์เผยแพร่
วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ
และหลักสูตรสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
☎ 035-248-000 ต่อ 7210, 082-692-5495
✉ ibsc@mcu.ac.th 🌐 www.ibsc.mcu.ac.th
ออกแบบโดย อุบลวรรณ กลิ่นจ้อย
Image by freepik.com

